

dakle pod glavom nego u glavi. Sve što ima, Maja ima samo u sebi — i na javi i u snu. Osim toga, kad god mama ne bi bila kod kuće Maja bi morala da ide na spavanje bez pidzame ili spavačice. Ali dobro, njoj u snu i onako nije hladno. . . I uopšte, Maja je od one dece koja se nikada ne žale, ni na šta. . . To zna svako ko je čitao slikovnice o njoj.

U Majinoj svesti odjekuje, kao eho iz školjke: »Da, baš svaka. . . Baš svaka. . . Svaka. . .«. Naravno, zna to i sama, pa ipak, to je potpuno poražava. A možda Maja samo veruje da je to morala znati, jer eto — zaprepašćenje Maju udari poput vrelog šamara, i to pravog, zasluženog šamara. Iako neposvojeci, taj šamar bio je stvarniji od svih onih i očašnjih, njoj nedokučivih, tuđih. . . Eto, i Maja spozna — i više ne zaboravlja — da retko kad čujemo ono što ne želimo da čujemo i da, po svemu sudeći, znamo tek ono što želimo da znamo. Maja zna da nije znala ono što nije želela da zna i nju to boli. To je unutarnji bol, a time i mnogo jači od bilo kog spoljnog, fizičkog bola. Bol koji je razdire, jer Maja je bespomoćna, još ne ume da se odbrani. . .

Otac nije dugo posmatrao usnulu Maju. Sagnuo se i probudio je poljupcem u obraz. Odmah je podigla kapke, kao lutka.

— Tata. . . — prošaputa. . .
Skoro istovremeno sa tom njenom reči usledio je očev prvi udarac. Besmisleni, teški šamar pade Maji za vrat.

— Psst! — naredio je otac naslonivši onaj posećeni kažiprst na svoje suve usne. Maja zastavi dah. Onda je polako okrenula glavu u

stranu. Njen užasnuti pogled probi i pomrčinu i zidove njene sobe i čitavo nebo. . . Taj Majin pogled prostrela je samog Gospoda, pravo kroz srce.

O da, to za Maju potresno saznanje da znamo tek ono što želimo da znamo — to je tajna koja za odrasle verovatno i nije neka naročita tajna. . . Ali Maja je još mala. U njoj, malečkoj, tim se otkrićem nešto lomi — nešto nevidljivo i strašno krhko. I rasipa se, kao bezbroj perli sa pokidane ogrlice. I beži, da ga Maja više nikad ponovo ne dostigne i u sebi sakupi. Da li otac zna šta se u tom času događa sa njegovom malom Majom? Zna, ali tek približno. A Maju upravo obuzima osećanje — silno, oštro, sveobuhvatno — koje joj donosi nedvosmislene navošeštaje kako neizmernog straha tako i neizmerne radosti. Prožima je i predavanje i prkos, i pad i izbavljenje, i preneraženost i spokojstvo. Maja zadržati, od šiški do petu. Njeni dlanovi naglo se orose znojem.

Drugim udarcem otac kao da je hteo da Maji otkine rame. Trećim glavju. Četvrtim bok. . . Sasvim je podivljao — svukao je pokrivač sa nje, obrnuo je grubo na trbuh, zavrnuo obe ruke i pritisnuo ih uz Majina leđa. Svojom drugom rukom — teškom kao najteži kamen sa dna najdublje mora — nastavio je da tuče Maju, ne mareći gde udara, u bezumnom zanosu. . . Ne treba pitati zašto. Zašto? Ipak »Zašto?« jer Maja je bila dobra, kao što je, uostalom, uvek dobra — ničim nije mogla da naljuti oca, ni u snu, ni pre spavanja, ni čitavog prethodnog dana. . . Maja je uvek slušala svog tatu, i trudila se da mu ugodi, čineći samo

ono na šta će on biti ponosan — onako kako to čine sva dobra deca. . . rečju, nije bila kriva, a ipak je ove užasne, neobjašnjive batine primala tiho i mirno, bez i jednog trzaja. . . Treba ponoviti: kad se Majina mama bude vratila otac će joj reći da je Maja juče pala sa bicikla, ili sa ljuľaške, ili tako nešto. . . Majka će to prihvatiti i time će stvar biti rešena. . . O, Bože. . . Iako je otac već teško disao udarci su postajali sve jači. Tako jadna, nevinna Majica ipak zajeca, ali ne naglas, nego u sebi, duboko u sebi.

Nesvesnim, isprekidanim pokretima Maja otre znoj sa dlanova o svoju plavu haljinicu. Zatim prizor sa fotografije kao da počinje da se pokreće: iznad ivice stola pojavljuje se celo Majino lice, sa sve modricama. Otac ne prestaje da cepa višnje, kao da je ne primećuje. Maja izlazi iz svog »skrovišta«: ono što upravo oseća toliko je snažno da nadvladava raniji jednostavni detinji strah. Utom sok iz jedne višnje prsne i jedna kap se razbi na Majinim plavim grudima. Ona pogleda: kao malo crveno sunce. Pa svom snagom odgurne taj sto iza kog se sve vreme skrivala — i jurnu! Velika zdela sa cepanim višnjama se prevrne. Potom otac polako podiže glavu, a sa tom glavom i one jezive oči — oči iz kojih Maja nikada ništa nije saznala. Ne stiže da vidi Maju koja je već istrčala kroz poluotvorena vrata. Ona već projuruje kroz još jedna vrata — zatvorena, ne, otvorena — pa niz stepenice, u dvorište, među ostalu decu. Deca se igraju, pod okriljem iskonske nezastićenosti. Maja se pridružuje Miši i Žučku koji kopaju tunele u pesku. Predaje se igri. Ubrzo sve zaboravlja.

□ □ □

trenutak gordana draganić

PEVAM KIŠU, STOLEČE

Blistav
kad pomisliš
stoleče je kiša.

Nekako
uvek smo gledali gore
a u stvari
intuicija:
kada odem u Afriku
biće rečitija od
esperanta.

Ni rosa
ne čelik
neke će svetske kiše
ovaj XX vek sprati.

Dovoljno je da dunemo u rog.

KRUG

Kao pamuk mek
u zavejan breg
gledaš

koren u temelju
stablo u kaminu
grane se račvaju
na zidovima čela
kora sve krije

po rekama vidiš
sve
zazeleniče

u kvadratu sobe
priroda će ocrtati
još jedan krug

SEKIRA

(-na mom čelu pečina u njoj prebiva munja. . .)

Oktavio Paz

Kao drvo si usred šume.
Nisi ni glas

ni muškarac.

Kao kaktusu
splet žila se provodi
na čelu visokom

i dušu ti čitam:

Tumarala je smrt
i tebi i meni
u ogledalima.
Ne pitaj se verujem li,

bili su to udarci sudbine
slični onom
kad sekira zvekne.

Kažeš — osećam to,
i ja sam nosio drva,
Mene je deda moj plašio,
uvek devojčicu —
u grane ću te baciti!

To samo paganske su igre bile
između dvaju košenja trave.

Šta to diše drvećem
kad nas cepanice u vatri mame?
Susret
da li tek zbog grane

to samo koren
koji nikad ne sagori zna,
al' zemlja crna
i koren krije
i hrani,
tolika smo tajna.

Uteha je bila
saznanje
da barem Argus vidi
kroz krošnjju
okom jednim
tebe
i da u toj projekciji postojim
dok nam odzvanja ovaj
tup zvuk nad glavama.

Spomeni se
da je i zbog olovke
ove obične
sekira imala
da odradi svoje.

Tvog i mog vremena nema.
Nijedan god se neće urezati
kao otisak našeg punog dana,
a trajaćemo godinama
jer,

ja znam —

i da te nikada ne vidim više
mogu te zamisliti u svakoj šumi
jer,
oboje smo kao ONA
što kući se vraća

a u goru gleda.

Susret
i noć kada su principi
otišli k' vragu na viđenje
a nas dvoje Bogu Perunu
izašli na videlo.
Ta se iskonska partija tavli
zabila u živote naše

kao čavli.

Rode, vozio si u provalije
a na planine smo stigli
jer tuga cveta samo iz one
na čiji mramor položih
u jutro davno, dve ruže.

ili stabla života

Temelj je tvoje duše
poštavljen pod njih
ja ću ti uzdignuti krov
pod njim da ti se, duša plavi
i rikom Peruña nad njim
život da ti se slavi.

a kad sevne

Odjednom, munjom;
i terasu ću ti sagraditi
veliku kao tačnu
da vidikovcem ti bude
pa da sa nje spoznaš i ti
da jedini greh je bio od tebe
otići, u rasutu mađlu
nad jezerom stići.

ko čarobnim mačem

S planine
možeš me zamišljati u svakoj šumi
jer,
kao reka smo tačni
al' u jednom smo bljesku
samo mi bili večni
jer,
oboje smo kao ONA
što kući se vraća

a u goru gleda